

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZSÉGI MAGYAR NYELVI ÉS NYELVHELYESSÉGI VERSENY

2022/2023.

1. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

Én mászkálok a mama körül, lábatlankodok neki.

– Mit lábatlankodsz itt nekem! – rá se nézek, mégis tudom, mit csinál, oda se figyelek, mégis hallom minden szavát. Megérezem, hogy mikor van a mama szemében valami, és olyankor mindig keringek körülötte. Mi van a mama szemében?

A mama szeme barna. Neki nem olyan szeme van, mint a szomszéd Paula néninek, és nem olyan szeme van, mint a többi néninek. Paula néninek egyszer nekiszaladtam, nagyot visított.

– Nézd a kis haramiát – mondta – még fellök.

De aztán megismert.

– Te vagy az? – kérdezte.

Leesett a fejemről a sapka, ott volt a Paula néni lába előtt, fel kellene kapni és elfutni. De Paula néni nézett engem. Két nagy szemét rám düllesztette. Most még nagyobbra nőtt a szeme, mint máskor. Hozzám ne nyúljon **ilyen** szemekkel! Mert úgy kimeredt a szeme, mintha valaki nagy csizmával Paula néni nyakára lépett **volna**. Nem mertem lehajolni a sapkáért. Paula néni, mikor észrevette, hogy ott hever előtte a földön, belerúgott, és az beszállt a bokrok közé.

(Németh István: *Mi van a mama szemében?*)

1. **Keress meg** a szemelvény első bekezdésében **azt a szóalakot**, amelynek **kezdő mássalhangzója zöngétlen, képzés módja szerint réshang, képzés helye szerint pedig ajak-fog hang!** Megoldásodat írd a vonalra!
-

2. A szemelvény utolsó bekezdéséből **másold ki az igekötős igét!**
-

3. **Melyik szóban** található **összeolvadás** a szövegrészletben? **Karikázd be** a helyes megoldást!

- a) lábatlankodsz
- b) aztán
- c) nekiszaladtam
- d) beszállt
- e) nagyobbra

4. **Keress meg a vegyes hangrendű határozatlan névmásokat** a szemelvényben, és **másold** őket a vonalra!
-

5. A fenti szövegrészlet utolsó bekezdésében az **ilyen** szót kiemeltük.

- a) Az **ilyen** szó **szófaja**: _____
- b) A szövegrész **melyik szavára utal** az **ilyen** az alábbiak közül? **Karikázd be** a megfelelő szót!

1. barna

2. sapka

3. hever

4. szemek

6. Szintén kiemeltük az utolsó bekezdés *volna* szóalakját. **Állapítsd meg a szófaját!**
Karikázd be a helyes válasz előtti betűt!

- a) igekötő
- b) személyes névmás
- c) módosítószó
- d) segédige

7. **Keressd ki** a szemelvényből a **múlt idejű feltételes módú igealakot!** Írd a vonalra!

8. **Keressd meg** azt a **mondatot**, amelyben **névszói állítmány** található! Másold le a vonalra!

9. **Gyűjts öt** olyan **szópárt**, amelyek **magánhangzójuk időtartamában különböznek egymástól!** (Pl. *vad – vād; szurok – szúrok* stb.) Írd őket a vonalra!

10. Foglald egy-egy mondatba az alábbi hasonló alakú szavakat! Éreztesd a jelentésük közötti különbséget!

a) _____

b) _____

11. **Állapítsd meg**, az alábbi szóalakok **abszolút szótövét!** (Az abszolút tő az a morféma, amelyet már nem bonthatunk további szóelemekre.)

a) gondolat	
b) adomány	
c) öntvény	
d) féltékeny	
e) szedelőzködik	

12. **Állapítsd meg**, hogy a **beszélő szándéka szerint** melyik **mondatfajtába** sorolható az alábbi mondat! **Tedd ki a megfelelő mondatvégi írásjelet**, majd **karikázd be** a helyes válasz előtti betűt!

Bárcsak jó idő lenne vasárnap__

- a) felkiáltó mondat
- b) felszólító mondat
- c) óhajtó mondat

13. Melyik nyelvemlékünkől származik az alábbi részlet? A szövegre vonatkozó megállapítás mellett karikázd be a helyes választ!

Latiatuc feleym zumtuchel mic vogmuc. ýfa pur ef chomuv ogmuc. Menýi miloftben terumteve eleve mív ifemucut adamut. ef odutta vola neki paradifumut hazóá. Ef mend paradifumben uolov gimilcictul munda neki elnie. Heon tilutoa wt ig fa gimilcetvl...

A fent idézett nyelvemlékünk szórványemlék.

IGAZ

HAMIS

14. **Sűrítsd** (írd le jelzős szerkezetekként) a megadott **főnévi igeneves szerkezeteket!** (Pl.: vers, amelyet meg kell tanulni – megtanulandó vers)

a) hibák, amelyeket ki kell javítani	
b) feladat, amelyet meg kell oldani	
c) mondat, amelyet ki kell egészíteni	
d) terv, amelyet meg kell valósítani	

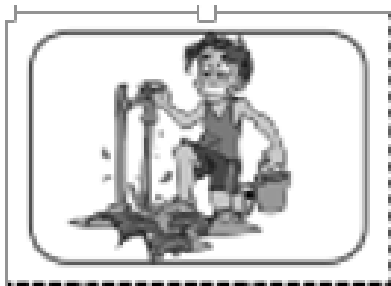
Melyik szófaj segítségével sűrítettük a főnévi igeneves szerkezeteket? **Írd** a vonalra a **szófaj** megfelelő **alfajának** nevét!

15. Napjainkban egyre inkább terjed az angol szlengből beszűrődő divatszavak használata, amelyek sajátos keveréknyelvet eredményeznek. A **szleng kifejezések fordításával alakítsd át** az alábbi mondatokat **köznyelviékké!** Megoldásaidat **írd a vonalra!**

- a) *Chill*, Peti, megoldjuk, hogy ne *laggoljon* tovább a számítógéped!

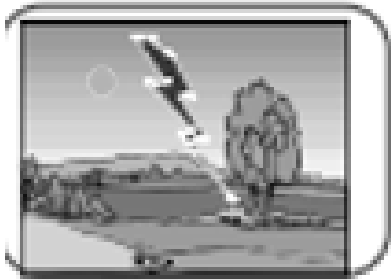
- b) *LOL!* Úgy viselkedsz, mintha *boomer* lennél!

16. Kösd össze a képeket a megfelelő közmondással!

a.

A. Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród elér!

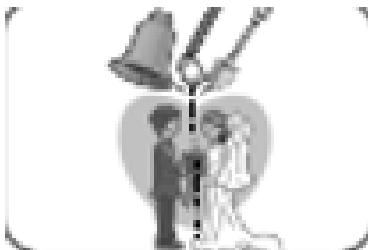
b.

B. Ásó, kapa és a nagyharang válassza el őket egymástól!

c.

C. Itatja az egereket.

d.

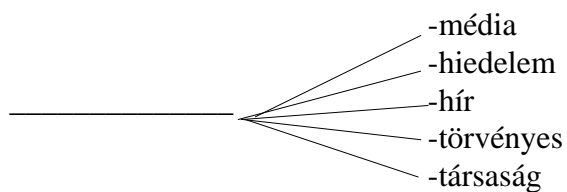
D. Derült égből a villámcsapás.

e.

E. Átesik a ló másik oldalára.

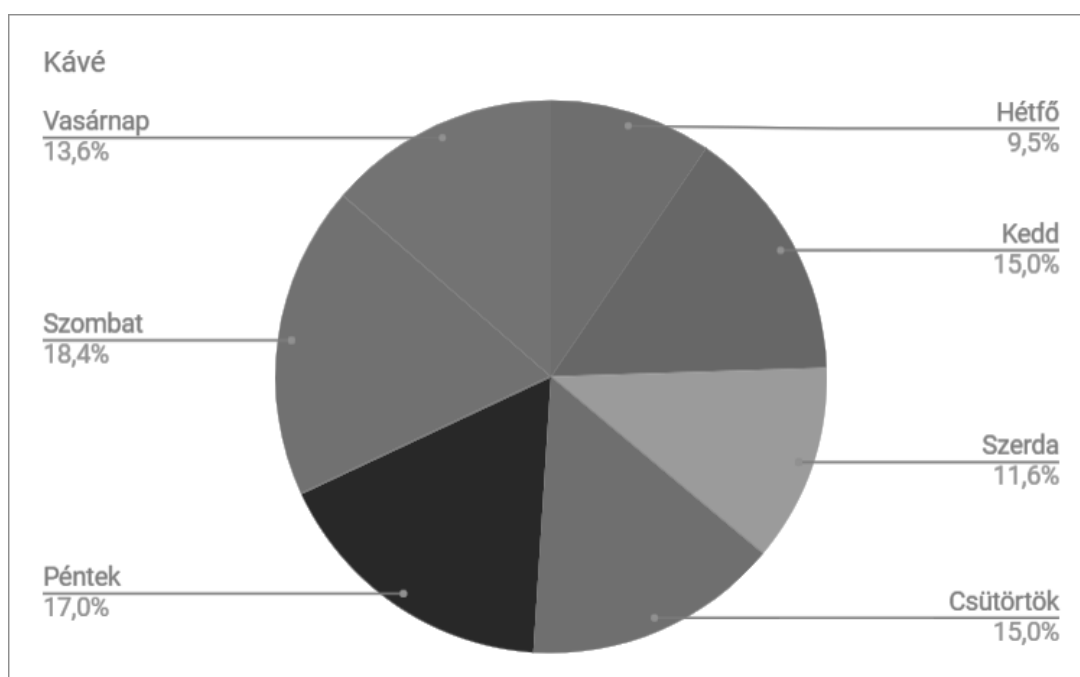
17. Melyik az az **előtag**, amely **megelőzheti az alábbi utótagokat** úgy, hogy értelmes **szóösszetételeket** kapjunk? **Írd** a vonalra!

18. Nyelvünk szóállománya számos szóalkotási mód segítségével bővíthet. **Kösd össze** az alábbi **ritkább szóalkotási módokat** a hozzájuk tartozó példákkal!

szóróvidülés	a.	A.	MNT, Mokép
ikerítés	b.	B.	labor, mozi
mozaikszó-alkotás	c.	C.	csokréta, ordibál
szóalakvegyülés	d.	D.	emil, kárókatona
népetimológia	e.	E.	cserebere, irgum-burgum

19. Az alábbi ábrán a **kávé fogyasztási aránya** követhető az egyik étteremben a hét különböző napjain. Nézd meg figyelmesen a grafikont, majd **felelj a feltett kérdésekre!**

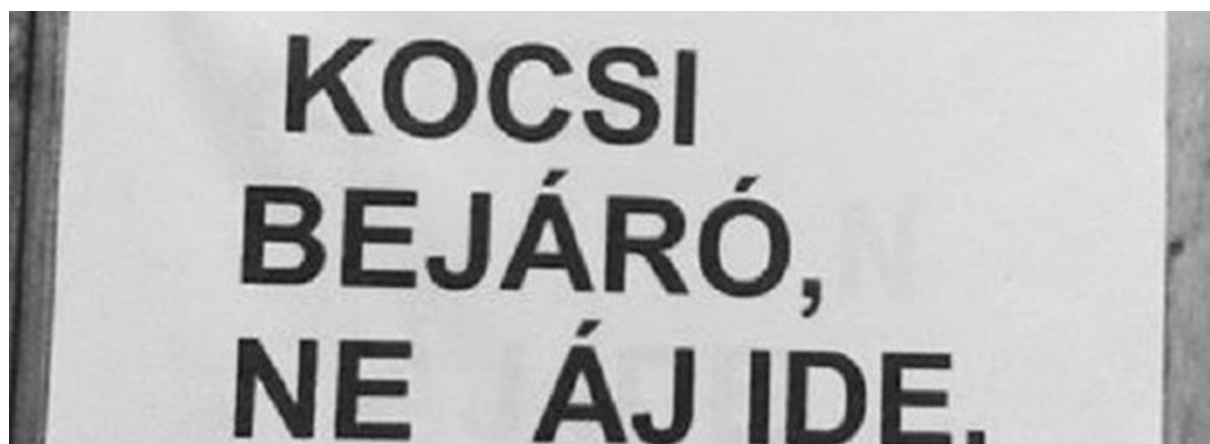
a) **Melyik napokon** fogy **egyforma** mennyiségű kávé?

b) Ha te rendelnéd az árut, **melyik napra** hozatnád a **legtöbb** kávé?

c) Melyik napon nem fogyaszt **senki** sem kávé?

d) Sorold fel a **hét napjait** a legkisebb fogyasztási aránytól a legnagyobbig!

20. Az egyik épület előtt az alábbi felirat olvasható. Hogyan írnád ki te? **Javítsd ki a helyesírási hibákat!** A helyes formát írd a vonalra!

JAVÍTÁSI KULCS AZ 1. OSZTÁLYOS TESZTHEZ
(2023. évi községi Magyar Nyelvi és Nyelvhelyességi Verseny)

	PONTRSZÁM
1. figyelek	1
2. leesett, kimeredt, észrevette, belerúgott, beszállt	$5 \times 0,2 = 1$
3. a) – lábatlankodsz	1
4. valami, valaki	$2 \times 0,5 = 1$
5. a) (közelre mutató melléknévi) mutató névmás; b) szemek	$2 \times 0,5 = 1$
6. d) – segédige	1
7. lépett volna	1
8. A mama szeme barna.	1
9. Pl. füzet – fűzet; patak – paták; irt – írt; rak – rák; hajás – hájas stb.	$5 \times 0,2 = 1$
10. Pl. Egyelőre nem rendelem meg, megvárom a hétfőt; Egyenlőre vágjam fel a tortát?	$2 \times 0,5 = 1$
11. a) gond; b) ad; c) önt; d) fél; e) szed	$5 \times 0,2 = 1$
12. !; c) – óhajtó mondat	$2 \times 0,5 = 1$
13. Halotti beszéd és könyörgés; H	$2 \times 0,5 = 1$
14. a) kijavítandó hibák; b) megoldandó feladat; c) kiegészítendő mondat; d) megvalósítandó terv – beálló (v. jövő idejű) melléknévi igenév	$5 \times 0,2 = 1$
15. Pl. a) <i>Nyugodj meg</i> , Peti, megoldjuk, hogy ne <i>akadozzon</i> (késsen, maradjon le stb.) tovább a számítógéped! b) <i>Nagyon vicces!</i> Úgy viselkedsz, mintha <i>nem értenél hozzá/öreg</i> lennél! (Más hasonló, ennek megfelelő megoldás is elfogadható.)	$4 \times 0,25 = 1$
16. a.– C.; b.– D; c.– E.; d.– B.; e.– A.	$5 \times 0,2 = 1$
17. köz	1
18. a.– B.; b.– E.; c.– A.; d.– C.; e.– D.	$5 \times 0,2 = 1$
19. a) kedden és csütörtökön; b) szombatra; c) egyiken sem (mindennap van fogyasztás); d) hétfő, szerda, vasárnap, kedd, csütörtök (vagy csütörtök, kedd), péntek, szombat	$4 \times 0,25 = 1$
20. Kocsibejáró! Ne állj ide!	Egy hiba javításáért 0,25, kettőért 0,75 mindháromért 1